

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Marek Mesz
Název diplomové práce: Lexicological view of the language of the sport commentaries
(Lexikologický pohled na jazyk sportovních komentátorů)
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Leona Rohrauer
Oponent diplomové práce: PhDr. Vladislav Smolka, Ph.D.

- I. Cíl práce a jeho naplnění:
1. Cíl práce byl stanoven a naplněn v souladu s tématem
 2. Cíl práce byl naplněn s drobnými nedostatky
 3. Cíl práce byl adekvátní, ale jen částečně naplněný
 4. Stanovený cíl nebyl naplněn
- II. Struktura práce:
1. Logická, jasná a přehledná
 2. Přiměřená
 3. Uspokojivá
 4. Nevhodná
- III. Práce s literaturou:
1. Výborná: zvoleny a použity vhodné prameny v patřičném rozsahu, přesná práce s citacemi, kritická analýza zdrojů
 2. Velmi dobrá práce s adekvátními prameny v patřičném rozsahu
 3. Průměrná práce s literaturou
 4. Slabá, chybná nebo nedostačující
- IV. Prezentace a interpretace dat:
1. Systematická, logická prezentace, originální a důsledná interpretace
 2. Velmi dobrá prezentace dat, úspěšný pokus o jejich interpretaci
 3. Uspokojivá prezentace i interpretace dat
 4. Neodpovídající prezentace, nedostatečná analýza výsledků
- V. Formální stránka:
1. Odpovídá všem stanoveným požadavkům
 2. Obsahuje drobné formální chyby
 3. Nesplňuje některé zásadní požadavky
 4. Nesplňuje většinu stanovených požadavků
- VI. Jazyková úroveň práce:
1. Výborná
 2. Velmi dobrá
 3. Dobrá
 4. Podprůměrná

- VII. Náročnost zpracování tématu:
1. Velmi vysoká
 2. Vysoká
 3. Střední
 4. Nízká

- VIII. Přínosy práce:
1. Originální zpracování a názory, předkládá nová zjištění
 2. Práce je v daném oboru přínosná, ale neobsahuje originální a nová zjištění
 3. Průměrné, omezené využití výsledků práce
 4. Nedostatečné, práce nemá jasný přínos pro obor

Vyjádření oponenta diplomové práce:

Anglicky psaná diplomová práce si klade za cíl prozkoumat jazyk komentátorů sportovních pořadů, a to především z hlediska používané slovní zásoby: zkoumá výrazy, které v kontextu sportovních komentářů nabývají specifického významu, přičemž je kladen zvláštní důraz na rozlišení polysemie a homonymie. Vybraný vzorek výrazů je okomentován v práci, veškeré excerpované jednotky jsou uvedeny spolu s komentářem v rozsáhlé separátní příloze.

Teoretická část představuje sportovní komentáře jako charakteristický typ mediálního jazykového projevu, jehož klíčové rysy vyplývají jednak z povahy komentovaných dějů, jednak ze skutečnosti, že jsou určeny širokým vrstvám diváků. Další, značně podrobně pojatá část teoretického úvodu se zabývá vymezením jazykového významu, popisem jeho typů a složek, jakož i procesů, na jejichž základě se význam jazykových jednotek mění a vyvíjí (metafora, metonymie, hyperbola, pejorace, atd.).

Praktická část obsahuje popis procesu, kterým byl vytvořen výchozí korpus zkoumaných lexikálních jednotek (celkem 200) pocházejících z komentářů přenosů basketbalu, amerického fotbalu, ledního hokeje a kopané. S pomocí vybraných příkladů autor demonstruje procesy, jimiž výrazy nabyly v jazyce sportovních komentářů pozměněného významu ve srovnání se svými významy základními, a pomocí grafů uvádí poměrné zastoupení jednotlivých typů zjištěných sémantických změn.

Příloha diplomové práce obsahuje analýzu jednotek podle jednotlivých typů sémantické změny, přičemž je u každého hesla uveden výchozí slovníkový význam, význam nově nabytý v jazyce sportovního komentáře a charakteristika sémantického procesu, kterým ke změně významu došlo. Ve druhé části přílohy jsou jednotlivé výrazy uvedeny ve formě abecedně uspořádaného dvojjazyčného slovníku anglicko-českého a česko-anglického.

Posluchače je třeba pochválit za shromáždění nezanedbatelného počtu jazykových jednotek (nejde jen o slova, ale i o slovní spojení či v krajním případě celé věty) a za výklad jejich významu. Škoda jen, že v příloze nejsou uvedeny výrazy alespoň v kontextu úplných vět. Tato část diplomové práce je z hlediska praktického využití patrně nejcennější, protože v ní lze dohledat netransparentní významy sportovních výrazů, které by jinak byly těžko zjištělné.

V popisu jednotlivých typů významu a sémantických změn v teoretické části práce autor pochopitelně narážel na nejednotné pojetí problematiky u různých autorů, což je vzhledem k složitosti popisovaných jevů vcelku pochopitelné. Škoda, že se mu nepodařilo různá pojetí výrazněji kriticky okomentovat a uvést do vzájemných souvislostí, aby tak čtenáři práce usnadnil orientaci.

Jako problematická se jeví i snaha důsledně rozlišovat změny významu fungující na principu polysemie od změn založených na homonymii. Jednak sám autor na základě odborné literatury poukazuje na to, že spolehlivě odlišit tyto dva procesy je někdy velice obtížné i při uplatnění kritérií uvedených v práci, jednak už ze samotné definice homonymie vyplývá, se

jedná o vztah dvou jednotek, které jsou formálně shodné pouhou shodou okolností, rozdíl významu tedy není nijak motivován a nelze jej odvodit. Logicky se tedy nabízí otázka, proč by frekvence homonymních výrazů měla být v jazyce sportovních komentářů nějakým způsobem odlišná od jiných typů jazykového projevu. N str. 47 např. autor uvádí, že odlišit homonymii od polysemie je často těžké i pro rodilé mluvčí, lze však polemizovat nad tím, zda vůbec rodilí mluvčí (s výjimkou profesionálních lingvistů) o významu lexikálních jednotek tímto způsobem uvažují.

Autor se rozhodl psát diplomovou práci anglicky, za což je ho na jednu stranu třeba pochválit, na druhou stranu je jazyk použitý v práci zatížen celou řadou nepřesností a chyb různých úrovní. Alespoň namátkou uvedu některé:

Překlad slova *sportovní* v kontextu *sportovní komentář/komentátor* se většinou vyskytuje v podobě *sports*, nikoli *sport*, tedy např. *sports commentary*. Dále je nutno důsledně odlišovat výše uvedený významový rozdíl mezi *commentator* a *commentary*; spojení z titulu práce *the language of sports commentaries* je tedy v pořádku, i když se neshoduje s uvedeným českým překladem, ale nelze říci, jak je tomu v 1. větě Abstraktu, *the speech of sports commentaries*.

Srozumitelnosti textu by prospělo důslednější užívání interpunkce, zejména čárek, aby bylo snáze patrné, kde jsou hranice jednotlivých struktur vytvářejících souvětí (např. oddělení počátečních disjunktů, rozvitějších vedlejších vět, atd.).

21) ex. b) *She will make YOU a good wife* v uvedeném příkladu zřejmě chybí zvýrazněné zájmeno, jinak věta nenabízí oba popisované významy.

Občas se vyskytují chyby v číselné shodě podmětu a přísudku, např.:

28) *Alongside this meaning a new meaning develop 'the limitless and indefinitely great expanse...'*

29) *Among the non-analogical changes ... belongs four types of changes...*

Jinde se zdá, že autor zřejmě změnil původní podobu věty, ale zapomněl důsledně opravit výchozí strukturu, takže výsledek je negramatický, např.:

48) *From every clip was one expression was selected.*

Místy se vyskytují chyby slovosledu:

49) *At the very beginning of the research we were discussing how much is the language of sports commentators influenced by semantic change.*

48) *... according to the mentioned criteria by Lipka...*

Další problémy se týkají nevhodně užitých výrazů (někdy možná zapříčiněných překlápem):

39) *... linguistic semantics is experientally grounded...* - zřejmě je myšleno *experientially*.

27) *... to be interested in this problematic...* - v A funguje pouze jako adjektivum.

Další drobnější prohřešky zahrnují užití členů, předložek, atd.

26) *in the everyday use*

41) *in the beginning of the chapter*

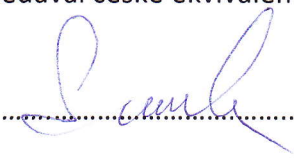
12) *typical for the everyday speech*

Navrhovaná známka: velmi dobře

Otázky k obhajobě:

Vysvětlete, jak by sportovní komentátoři ve svých projevech mohli aktivně využít homonymie.

Vysvětlete, jakým způsobem jste vyhledával české ekvivalenty anglických sportovních výrazů.

Podpis oponenta diplomové práce*: 

Datum: 27.1.2015